NOV 14 1950

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го ЖОВТНЯ 1950. — No. 236. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 11, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки — СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America — SEVEN CENTS Elsewhere

ЦІНА ПАПЕРІВ НА БІРЖІ ВЕРТАЄ ДО НОРМАЛЬНОГО СТАНУ

Ню Йорк, 9 жовтня. — Цінні папери на біржі починають падати на вартости в порівнянні з ціною попереднього тижня. На вістку, що Америка починає воєнну продукцію повним розгоном минулого тижня ціна на шери різних підприємств, які дістали замовлення на воєнні матеріяли, почали нагло скакати вгору, бо збільшився попит на них. У понеділок пізнати було зпочатку непевність у збільшенні бизнесу підовпливом вістей, що президент назначив уже адміністратора економічної стабілізації, а пополудні спекулянти почали продавати шери у великій кількості. Це спричинило упадок цін шерів, бо пізнати було, що ціни на вироби можуть попасти під примусову контролю кожної хвилини. Заповідачі по радіо передбачують недалеку контролю цін. Так само появилися вже вісті про додатні обмеження кредитів на закупно домів, а це стало причиною упадку цін на шерах кредитових корпорацій.

„НЕДІЛЯ ВОЛІ" В НЮ ЙОРКУ.

Остання неділя в Ню Йорку проходила під закликом поширити правду про змагання вольних народів до країн поза Залізною Заслоною. Такі заяви видав губернатор стейту Тома, Дюї, директор цивільної оборони, ген. Лушус Клей і представники вигнанців з-під совєтських країн, які тепер перебувають в Америці. Відповідні заяви передано по радіо Вільної Европи до Совєтів. Похід у яким взяли участь 3,000 осіб почато Кампанією Волі. У поході везено Дзвін Волі, який має бути перевезений до Берліна і звідти передавати свій голос до підсовєтських країн.

Незалежно від оцеї маніфестації відбулася маніфестація Святого Року, який обходить тепер Католицька Церква. На маніфестації в Поло Стадіоні явилося 40,000 осіб, під проводом кардинала нюйорської дієцезії. Голова Конгрегації Східних Обрядів, кардинал Тісеран, який прибув з Риму, передав апостольске благословення після молитви за мир. У поході, який улаштовано серед світел по середині стадіону в год. 8 вночі, взяло участь 300 священників і монахів та монахинь, серед яких були теж представники східних обрядів.

В честь кардинала Тіссерана влаштував обід у вівторок французький генеральний консул Франсоа Піо в Юніон Клюбі.

● **Втікача-діпіста з Росії,** Кіпу Беклера, арештувала поліція в Бруклині за крадіж перстенів з жемчугами у підприємця, який давав їх на похатну продаж. Він пояснював крадіж бажанням стати фільмовим актором у Голивуді.

● **Управління Сінґапуру** рішило побудувати публичне схоронище перед атомовою бомбою.

УКРАЇНСЬКІ ДІВЧАТА НА ПРОЩАННІ ДЗВОНУ ВОЛІ.

Ню Йорк.— Стараниям Крайового Комітету Вільної Европи під опікою ІРО передано в понеділок перед пол. Дзвін Волі для перевозу до Берліна на корабель Дженелар Блечфорд, уставлений у причалі ч. 4 в базі воєнної фльоти при 58 вул. і Першій Евеню. Для прощання дзвону створено спеціяльний комітет, який зорганізував групу свіжо-прибувших зі Східної Европи діпістів. Група обіймала 20 осіб, між якими було теж 4 українки в народних одягах, а саме: Люба Абрамюк, Неля Мерена, Марта Сквиртнянська, Рома Скоробогата. Крім українського гуртка були ще гурти: польський, німецький, естонський, латиський і югославський. Прощання було зняте на фільму, яку висвітлять у театрах і по телевізії. Ціла група підписала свої імена на Декларації Волі..

УКРАЇНСЬКА АКЦІЯ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

У. К. К. ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА ШКІДЛИВІСТЬ ПОЛЬСЬКОГО ШОВІНІЗМУ ДЛЯ СПРАВИ ДЕМОКРАТІЇ. — ЗАЯВУ ГЕН. АНДЕРСА ПРО ЛЬВІВ І ВІЛЬНО ВВАЖАЄТЬСЯ ВОДОЮ НА СОВЄТСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНИЙ МЛИН. — Н. Й. ТАЙМС ПЕРЕДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОТЕСТ

Ню Йорк, 10 жовтня. — „В тому часі, коли Польща лежить придавлена совєтсько-російським комунізмом та імперіялізмом, коли навіть її національне існування опинилося у великій загрозі, здавалося б, що мудрішим і логічнішим курсом для її провідників було б відступити від всіх її шовіністичних і імперіялістичних прагнень, які заподіяли стільки лиха продовж історії, викликували війни та завдали багато несправедливостей українському народові" — говориться в телеграмі Українського Конгресового Комітету до польського ген. Владислава Андерса, у зв'язку з його заявою про „Польщу зі Львовом і Вильном" як головну ціль теперішньої польської політики. „Сьогодні треба вважати важкою помилкою з Вашого боку давати такі заяви в руки совєтсько-російських гнобителів України, Польщі і Литви за совєтською залізною заслоною — стверджується в тій же телеграмі, копії якої розіслано до заінтересованих східн.-европейських еміграційних урядів у Вашінгтоні та до американської преси і пресових агенцій. Н. Й. Таймс та інші американські газети повідомили сьогодні про цей український протест, цитуючи відповідні місця з телеграми. Телеграма, підписана в імені УККомітету його заступником предсідника, Дмитром Галичином, та вислана ген. Андерсові до Дітройту, те він виступав з нагоди місцевої паради в честь Пулаского, в дослівному перекладі звучить:

„З повною увагою до Ваших вояцьких вартостей та політичної мудрости, що здобули Вам серця Ваших земляків, ми рішучо протестуємо проти Вачих завваг з 1-го жовтня „переданих через радіо і в пресі, що майбутня визволена Польща повинна охоплювати в своїх кордонах місто Львів і довколишні землі. Ви цілком добре знаєте, що ці території не є польськими ані етнографічно ані історично. Вони є українськими і на це є повно історичних доказів. В тому часі, коли Польща лежить придавлена чоботом совєтсько-російського комунізму й імперіялізму, здавалося б, що мудрішим і логічнішим курсом для її провідників по-

(Докінчення на стор. 4-тій)

ВАРГАС ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ОБНЯТТЯ ВЛАДИ В БРАЗИЛІЇ.

Ріо де Жанейро, Бразилія.— Газети, які підтримували давнішого президента Бразилії, Гетулія Варгаса, при поновних виборах, заповідають, що він створить коаліційний уряд після обняття влади. Хоч остаточні висліди виборів ще не проголошені, то дотеперішні цифри вказують, що Варгас дістав мільйон голосів більше від свого найближчого конкурента, ген. Едварда Гомеса. На третьому місці стоїть теперішній президент, Крістіяно Мачадо. Варгас кандидував з доручення Партії Праці.

ДАЛЛЕС ПРО „ОСТАННЮ МОЖЛИТІСТЬ" О.Н.

Лейк Соксес, 10. жовтня. — Стверджуючи, що американські пропозиції для скріплення повновластей Генеральної Асамблеї для негайної акції проти агресора, без зв'язаної надуживанням совєтського права вета Ради Безпеки, — можуть бути „останньою шансою" Об'єднаних Націй для закріплення світового миру, — Джан Фостер Даллес, американський представник в Об'єднаних Націях, закликав вчора в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї до прийняття американської резолюції. Він вказував на успішність акції О. Н. в Кореї, яку треба завдячувати обставинам, що в тому часі совєтського представника не було в Раді Безпеки, але на такі припадки не можна розраховувати в майбутньому. На превеликє здивування всіх учасників нарад, совєтський представник „частинно" піддержував американські пропозиції для скріплення Генеральної Асамблеї. В дипломатичних колах коментується цей рідкісний факт як совєтську хитрість, бо знаючи, що їм не пощастить „вбити" американської пропозиції в цілости, Совєти частинно піддержують її щоб опісля могти її саботувати.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НАЇЗД НА НІМЕЧЧИНУ В НАСТУПНОМУ РОЦІ

Вашінгтон.— Директор прилюдних справ департаменту стейту, Френсис Г. Россел, виступив у промові перед Міжнародним Клюбом Ківаніс, що Совєти мають „розклад їзди для завоювання" на 1951 р. і в тому році призначили між ін. „більше потягнення" в Німеччині. Россел сказав, що тепер уже можна ясно ствердити Совєтську програму на найближчу мету. Як доказ, що така програма заіснувала, він згадав недавні зібрання комуністів у Німеччині, совєтські приготування до затвердження кордону польського під-совєтського сателіта на ріці Одрі, знижку до половини відшкодувань воєнних для під-совєтської Німеччини і комуністами контрольовані вибори в Східній Німеччині назначені на 15 жовтня б. р. Россел каже, що теперішній „розклад їзди" знав невдачі внаслідок війни в Кореї.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА.

Торонто, Канада. — У неділю 24 вересня висвітлив відомий український фільмовий спеціяліст, Богдан Солук, у великій авдиторії УНО в Торонті свою нову фільму під назвою „Українці Східної Канади". Є це збірка кольорових фільмових знимок з життя й діяльности різних українських установ, організацій церковних і світських, імпрез, маніфестацій і т. д. з підлоненою музикою.

ІМІГРАЦІЙНА ВЛАДА ЗАТРИМУЄ НА ЕЛИС АЙЛЕНД КОЛИШНІХ НАЦІСТІВ І КОМУНІСТІВ

Ню Йорк. — Іміграційна й Натуралізаційна Служба оприлюднює, що вже тепер придержала 127 чужинців на Елис Айленд, щоб провірити, чи вони не були колись націстами або комуністами. Це діється на підставі свіжо ухваленого закону про Внутрішню Забезпеку. Там находиться постанова, що колишні комуністи або націсти не можуть бути допущені до Злучених Держав з закордону, а в давніших законах такої постанови не було. Незабаром приїздить до Америки два кораблі, з Італії, а на них находиться 820 нових імігрантів. Якщо іміграційна влада схоче пристосуватися до нового протикомуністичного закону, то може перевести нову провірку чужинців, заки їх допустить до Америки. Дистриктовий директор іміграції, Едвард Дж. Шогнессі, виявив, що він дістав з департаменту справедливости наказ, щоб не впускати до Америки таких осіб, які колись належали до нацистичних або комуністичних організацій.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСЬКА УВІЙШЛИ ДО ВОНСАН

ЗАПЕКЛІ ВУЛИЧНІ БОЇ В МІСТІ. — ВОРОГ СТАВИТЬ ОПІР НА ВСІХ ФРОНТАХ

Токіо, 10. жовтня. — Південно-корейське командування повідомило, що південно-корейські республіканські війська сьогодні вранці увійшли до міста Вонсан, важливого морського і комунікаційного вузла на східному побережжі Північної Кореї. З боку американського дорадника південно-корейської армії потверджено цю вістку. Місцевий аеродром здобуто вчора після полудня. На вулицях міста розгоруються запеклі вуличні бої. Вонсан має велике стратегічне значення, як для наступаючих так і для оборонців. Маючи цей порт і аеродром в своїх руках, яліянти можуть почати успішний наступ на комуністичну столицю Пйонгянг теж зі заходу і з півночі, як він вже почався з півдня. Встановлюючи сильну фронтову лінію між Вонсан і Пйонгянг, аліянти знову перетяли б всі комунікаційні шляхи та відгородили б всі можливости відступу для комуністичних дивізій, що тепер почали ставити запеклий спротив між 38 і 39 паралелями північно-корейської території. Вважається, що на цьому терені є тепер около 100,000 ворожих військ, отже головна його сила. В околиці Вонсан ворог сконцентрував найкращі з тих своїх військ, що йому ще залишилися після поразки на півдні, як теж останки своєї важкої зброї і танків. Південно-корейські війська, що наступають на цьому секторі, мають рішальну піддержку американської авіяції, як теж аліянтської фльоти здовж побережжя. На південно-західному фронті американські війська в своїй масі переходять тепер 38-му паралелю й посуваються в двох головних напрямках: на місто Кумчонг та на Чонгонг. Сьогодні вранці американські війська стояли вже три милі на ворожій території на північ від 38-мої паралелі. Стверджується, що тепер аліянти натрапляють на найбільш запеклий спротив ворога від часу десанту в Інчон. Погана погода утруднювала акцію з повітря. Ворог все ще не дав жадної відповіді на заклик ген. Мек Артура до капітуляції. Аліянтська головна квартира повідомила, що впродовж останніх 24 годин в аліянтський полон попало 4,531 комуністичних старшин і вояків. Разом з цими, загальна кількість полонених комуністів від початку війни виносить 55,000, що рівняється силі п'ятьох з половиною дивізій.

КРИВАВІ БОЇ МІЖ ФРАНЦУЗАМИ І КОМУНІСТАМИ В ІНДОКИТАЮ

Сайгон, Індо-Китай, 10. жовтня. — Французьке верховне командування в Індокитаю повідомило сьогодні про найбільші криваві досі бої між французьким леґіоном і комуністичними партизанами В'єтмінґа на прикордонному терені з Китаєм між постами Каобанґ і Тгатке. Битва почалася, як п'ять днів тому, комуністи напали на відділи французького чужинецького леґіону, що переходили з Каобанґ до Тгатке. Комуністи мали чисельну перевагу десятьох до одного. Це була найбільш нищівна битва, яка колинебудь на цьому терені відбулася.

КИТАЙ СОВЄТСЬКОЮ БАЗОЮ ДЛЯ ЗАВОЮВАННЯ СВІТУ

Таіпеї, Формоза, 10. жовтня. Маршал Чіянґ Кай-шек, голова і символ національно-китайської боротьби проти большевизму, заявив сьогодні, що Совєтський Союз перемінює Китай і його 400 мільйонів населення у величезну базу та воєнний резервуар для підбою цілого світу. Від часу, як Москва встановила в Китаю маріонетковий уряд Мао Це-тунга, — твердив Чіянг — Совєти практично перебирають контролю всіх портів, аеродромів, всеї індустрії, як і самого населення. Ціла комуно-китайська армія є тепер під виключною контролею совєтського командування. Ведеться безпощадна експлуатація цілого Китаю та створюється могутня воєнна машина, що має залити світ на команду Москви. Чіянг промовляв в міністерстві оборони з нагоди національно-китайського свята.

МОСКВА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „НАПАДУ" АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ

Лондон, 10. жовтня. — Московська радіовисильня передала повідомлення агенства ТАСС про совєтський протест проти здогадного „нападу" двох американських літаків на совєтський аеродром около 60 миль від корейського кордону та 40 миль на південь від Владивостоку. Совєтську протестаційну ноту мав передати совєтський заступник міністра закордонних справ, Андрей Ґромико, американському міністеріяльному радникові в Москві, Волвортові Белбурові, в дні 9-го жовтня. В московській ноті стверджується, що два американські бойові літаки „грубо порушили" корейсько-совєтський кордон та загналися глибоко над совєтську територію. Совєтський уряд „рішучо протестує" проти того „провокативного акту" та домагається „прикладного покарання" його виновників. Нота кінчиться осторогою, що „уряд Совєтського Союзу вважає за необхідне заявити, що вся відповідальність за консеквенції з такої акції з боку американської авіяції спадає виключно на уряд Злучених Держав Америки". Совєтська агенція рівночасно повідомляє, що американський представник в Москві відмовився прийняти ноту, стверджуючи, що в Кореї боряться війська Об'єднаних Націй і цього роду протести і тим подібні справи належить скеровувати виключно до Об'єднаних Націй, а не до уряду будь-якої зі союзних країн. —

ПЕРШИЙ ДЕНЬ РЕЄСТРАЦІЇ ДО ВИБОРІВ ВИКАЗУЄ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ СЕРЕД ГРОМАДЯН

Ню Йорк. — Хоч це не є рік для вибору президента, то внаслідок сильної агітації обох великих політичних партій передвиборчий рух у місті і стейті Ню Йорку починає прибирати розміри президентських виборів. Цього тижня відбувається реєстрація громадян, які хочуть голосувати у дні 7 листопада. Вже першого дня, у понеділок, зареєструвалося у всіх п'яти дільницях міста 295,129 виборців, а це значить на 6,963 більше ніж перед виборами в 1949 р., хоч тодішні вибори були президентські вибори. Реєстрація відбувається кожного дня від 5 до 10.30 пополудні, а в суботу від 7 год. рано до 10.30 вночі. Хто не зареєструється, не буде міг голосувати..

АМБАСАДОР О'ДВАЙЕР НА СЛІДСТВО У СПРАВІ ГАЗАРДОВОЇ ГРИ

Ню Йорк. — Недавній посадник міста Ню Йорку, Вилйем О'Двайер, якого президент назначив амбасадором до Мексика, перервав свої вакації в Каліфорнії і приїхав до Ню Йорку. Тут висловив жаль, що він колись назвав „погоню за чарівницями" слідство, яке почав повітовий прокурор дільниці Бруклина Майлс Ф. МекДоналд, в справі газардової гри і ставлення ставок на різні незаконні заклади. З огляду, що це слідство прибрало великі розміри, бо новий директор нюйорської поліції Тома Ф. Морфі кличе на свідоцтво високих поліційних урядовців та колишніх детективів, появилися поголоски, що О'Двайер самий буде покликаний на свідоцтво перед велику судейську лаву, яка веде слідство. Розриття в цій справі дають притоку різним кандидатам на міські і стейтові уряди критикувати своїх політичних противників. Головно кандидати на уряди в місті Ню Йорку не щадять слів у киданні підозрінь на своїх конкурентів.

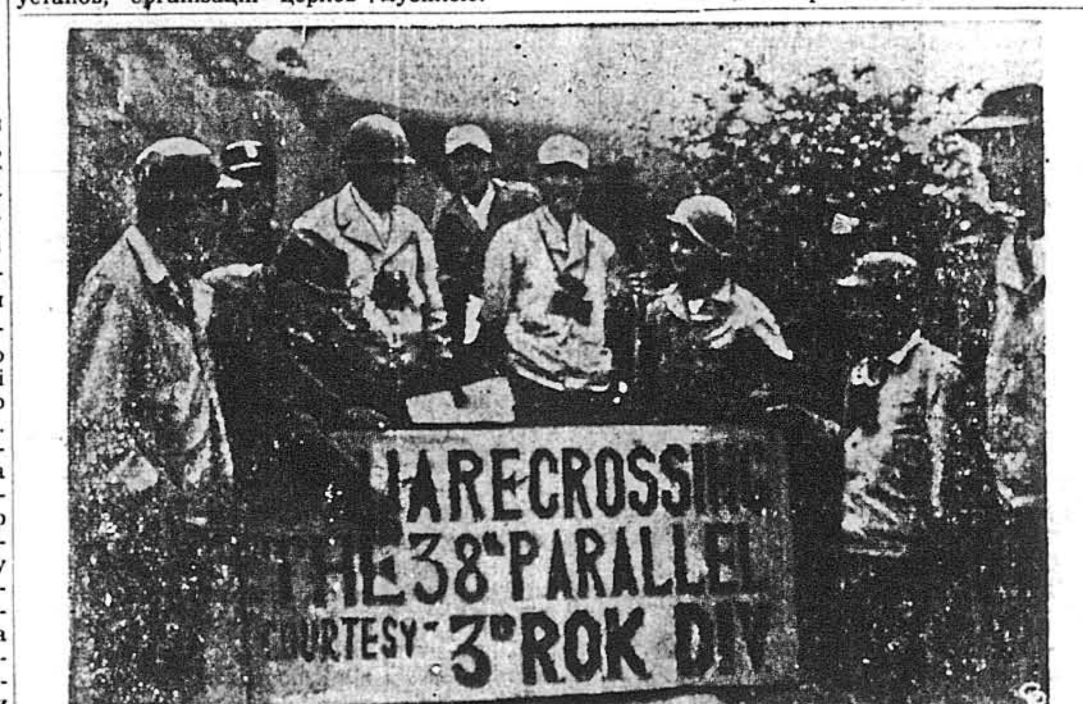
В АМЕРИЦІ

● **Прилади для відкривання** радіоактивних предметів уже готові. При їх допомозі можна буде встерегтися перед недугами після нападу атомовою бомбою. Комісія Атомової Енергії має вже каталог таких інструментів.

● **Майор Олександер Северський** критикує команду американської армії за невдале використання літаків при обороні Кореї. Він твердить, що літаками можна було наробити більше шкоди ворогові і зберегти життя американських вояків. Радить вжити літаків для позбавлення Росії воєнних фабрик, висилаючи туди окупаційну армію.

● **Взиває до переведення** військової бранки між жінками нарівні з мужчинами пані Сара Т. Гюс, — предсідниця Краєвої Федерації Бизнесових і Професійних Жінок. Вона каже, що жінок належить брати теж і до боєвих відділів.

● **Кара смерти для саботажників** передбачена в стейтовім законі Каліфорнії. Закон підписав щойно губернатор Ирл Воррен.

ІСТОРИЧНЕ МІСЦЕ ПЕРШОГО ПЕРЕХОДУ 38-ої ПАРАЛЕЛІ аліянтськими військами відзначено цею таблицею з написом „Ви переступаєте 38-му паралелю". Біля таблиці зібрані американські і південно-корейські командантн військових частин, що перші переступили паралелю.

В СВІТІ

● **Югославський представник** запропонував продовжити каденцію Ґріґве Лі на пості генерального секретаря Об'єднаних Націй, тоді, як совєтська делеґація домагається його попереднього затвердження Радою Безпеки, де Совєти мають право спротиву.

● **Правний відділ** головної квартири ген. Мек Артура в Токіо рішив звільнити дальших вісімох японців, засуджених за воєнні злочини.

● **Комуністичний суд** засудив на кару ув'язнення від 6 до 15 років шістьох чеських атлетів за „обиду республіки".

● **З поінформованих кол** заявляють, що югославський уряд звільнив би єпископа Степанчіча, якщоб Ватикан погодився на його виїзд з Югославії.

● **Греки обвинувачують** Болгарію, що вона намагається змінити біг ріки Еврос (Маріци), щоб опісля видвигнути претенсії до грецького острова на тій ріці, Альфа.

● **ІРО, Міжнародна Організація** для Збігців, рішила продовжити речинець свого існування поза 31-го березня 1951-го року і продовжувати свою допомогу, піклування та переселення европейських втікачів. Реєстрацію втікачів продовжено до кінця цього місяця.

● **За два тижні** почнуть приходити до Німеччини американські військові підкріплення. Там же будуть вишколюватись новобранці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗВІРСТВА ЧЕРВОНИХ У КОРЕЇ

Уже не треба для американців ніяких міжнародних слідств та судів, щоб повірити до якого здичіння може дійти людина, вихована в комуністичній ідеології й практиці. Це вже американці бачили в Кореї власними очима. Свої страшні враження передадуть ще американські вояки по повороті своїм ближчим і дальшим знайомим. Як наочні свідки розповідатимуть, як катовано не тільки корейців, але й американських полонених вояків і старшин, включно з військовими духовниками.

Американські комуністи добре знають, які погані матиме це для них наслідки. Тому комуністичний „Дейлі Воркер" виписав величезними буквами малощо не на цілій першій стороні, що все це неправда, що пише американська преса про масові вбивства, доконувані комуністами в Кореї. Алє — тим разом — ці вбивства не стались в підсовєтській Україні, чи в якійсь з совєтських держав-сателітів, які замкнені від світу. Вони стались у Кореї, де комуністи поводились уже як справжні господарі, не надіючись, що прийдеться їм відступати та що їхні діла будуть так скоро розкриті.

Американська преса помістила фотографічні знимки комуністичних звірств в Кореї, які потрясли усі найглибші почування американського народу і заставили пресу написати про комуністів та Совєти найгірше, що тільки дасться написати про людей, які впали морально так низько, що вже нижче годі. Під фотографіями масових гробів, що їх розкопали в різних корейських містах та з яких видобули трупів, понаписувано статті з наголовками „Це є комунізм; комунізм, здійснюваний Кремлем". Знов в коментарях висказувано здивування, як можна чесним людям продовжувати в Об'єднаних Націях розмови зо злочинцями, для яких не повинно бути місця між цивілізованими людьми.

Ню Йорк Таймс, пишучи про ці комуністичні звірства, каже, що від корейських комуністів не можна було нічого іншого надіятись, а тільки того, що вони підуть слідом за своїми майстрами з Кремля. Ці звірства, пише цей часопис, не повинні бути для нікого ніякою несподіванкою. Читаєш ці рядки і мимоволі йдеш думкою трохи взад, до часів, коли Волтер Дюренті був довголітнім московським кореспондентом цеї газети і виразно заперечував найстрашніше кремлівське звірство — голод в Україні, та коли кожна пізніша згадка про інші совєтські злочини над українським народом, якщо взагалі діставалась на шпальти газети, то тільки як новинка про „здогадні злочини", очевидно без ніяких редакційних коментарів.

Змінились часи і то дуже змінились, коли вже пишеться, що комуністична ідеологія і поведінка комуністів є тісно з собою звязані та що в них нема місця для пошанівку людського життя чи людської гідности. Як бачимо, в Америці уже починають розуміти, чим є для людства комунізм. На власнім прикладі, на скатованих власних синах у Кореї американці пізнають, що цивілізація і комунізм не можуть разом існувати. Тепер ще треба, щоб до такого зрозуміння дійшли теж і правлячі американські кола та щоб більше не блукали, а виразно заявили, що й вони прийшли до того самого заключення, хоч знають, як важко їм було на це рішитись, бо це означає війну на життя і смерть між двома ідеологіями і двома системами, які погодити ніяк не можна.

Чи прийде ще й до цього, певно сказати не можемо, якщо маємо судити по урядових заявах, шукаючи миру з Совєтами.

Судять трьох сателітів

Політична комісія Генеральної Асамблеї 39 голосами проти 5 одобрила 5. жовтня внесок Австралії, щоб осудити Болгарію, Румунію й Угорщину за те, що „вперто відмовляються назначити представників до комісії договорів, яка має провірити, чи є знехтувані права людини в цих трьох країнах, як це їм закидається". У внеску міститься теж прохання, щоб кожен член Обєднаних Націй подав до відома докази на ці закиди, зокрема ті, які звязані з судами над кардиналом Міндсенті в Угорщині і протестантськими церковниками в Болгарії й Румунії.

Такий короткий комунікат появився в пресі після голосування в політичній комісії. Ця комісія складається з 60 членів. З них 19 голосували за резолюцію Австралії, 13 стримались, очевидно зі страху перед Совєтами, а тільки пять делегатів совєтського бльоку голосували проти неї. В щоденній мові це значить, що Болгарія, Угорщина й Румунія поставлені в стан обвинувачення перед цілим світом за поламання прав людини.

Заки прийшло до такого обвинувачення були спроби привести ці країни до опам'ятання, одначе нічо не помагало. Три роки минуло, як Об'єднані Нації вперше почали розглядати їх справу, бо поступування в такім міжнароднім тілі, як О. Н. іде дуже поволі. Проте обвинувачення таки запало й воно таке, якого бажали собі внескодавці. Рішення політичної комісії тим замітніше, що воно має за собою повагу Міжнародного Суду Справедливости. Резолюція була внесена Австралією й Злученими Державами Представники обох тих держав згідно ствердили, що згадані 3 країни злегковажили попередні резолюції Генеральної Асамблеї. В тих резолюціях було домагання, щоб ці країни завернули зі шляху ламання особистих прав людини; що занедбання цих країн „шанувати права людини і основні вольности" йде всупереч мирових договорів, які вони добровільно підписали після другої світової війни на мировій конференції в Парижі; й що ці країни ніколи не брали поважно змагань Генеральної Асамблеї до провірки закидів, які посипалися проти них.

З уваги на таку поведінку, речник Австралії, Персі С. Спендер і речник ЗДА, Бенджамин В. Коген, ствердили, що ці країни кинули виклик Генеральній Асамблеї і нарушили її моральний авторитет; що після того цю справу віділсано до Міжнародного Суду Справедливости для вирішення, чи вона належить до Асамблеї О. Н.; що Міжнародний Суд Справедливости в липні б. р. признав що справа надається під суд, Асамблеї і тому тепер можна ствердити, що Болгарія, Угорщина й Румунія поламали мировий договір. Коли ж ці три країни не звертають уваги на різні закиди, то з цього одно заключення, а саме таке, що вони не мають що сказати на свою оборону і тому бояться безстороннього суду.

Для точного зясування, як стоїть справа з насиллям прав людини в згаданих країнах, представники Австралії й Америки у своїм внеску з 2 жовтня поновно ствердили таке: „У всіх оцих країнах не вільно жадній людині критикувати панівної групи ні в краєвих представництвах, ні на прилюдних зібраннях, ні в пресі... Одиниця не має там ніякої охорони... Перед світом започатковано цілу серію видовищ, прозваних судовими розправами, на яких всі актори, а це: судді, прокуратори, адвокати оборони, приявна публіка, а навіть самі обвинувачені — відгравали ті ролі, які їм призначили політичні провідники режиму в цьому манускрипті, який вони самі написали".

Представник Австралії, згадуючи про суд над кардиналом Міндсенті в Угорщині, додав ще окремо: „Ми досі ще не знаємо, що насправді сталося. Якщо б нам вільно було знати — а це саме головне в нашім твердженні — тоді ми могли б — можливо — глядіти з меншим підозрінням на справу кардинала Міндсенті".

Оба делегати говорили ще й про цілковиту моральну корупцію, яка запанувала в тих трьох країнах. Після цього політична комісія настановлена самою Генеральною Асамблеєю, признала ці три країни винуватими. Тепер повна Асамблея приступить до видання присуду. Але питання, хто виконає присуд, якщо теж і Асамблея визнасть ці країни винуватими і наложить кару?

Чесько-німецький спір

В Німеччині перебуває тепер коло 8,000 чеських еміґрантів, що залишили рідний край після комуністичного перевороту в лютому 1948 р. Ще перед тим була тут невелика група чехів і словаків, що не хотіли вернутися на батьківщину після упадку Гітлера. Були це або т. зв. коляборанти або далекозорі політики, що не ждали нічого доброго від орієнтації Бенеша на совєтську Москву. Ці люди перебувають під ідейним проводом генерала Прхали, що має свій центр у Лондоні.

Чеський Національний Комітет під головуванням Прхали хоче дивитися на справи політичні зовсім реально. Прхала заявляє, що нема чехословацької нації, а є два окремі народе: чехи і словаки. Тому Прхала хоче боротися за самостійну Чеську державу.

Давнє Чеське королівство мало в своїх границях чехів і німці були добрими патріотами цієї держави. В 20 столітті ідею територіяльного патріотизму заступила ідея мовного націоналізму. З цього виросла довголітня уперта боротьба між чехами і німцями, що довела до розпаду Австрії і врешті розсадила і саму Чехію. По другій світовій війні дійшло до небувалого в історії вигнання кількох мільйонів німців із східних областей, у тім числі і з Чехії (Судетська Країна).

Тепер чеські еміґранти зустрічаються в Німеччині з судетськими німцями і починають між собою розмовляти, що робити далі після тої катастрофи, що ударила по обох народах.

Ген. Прхала не визнає рішення празького уряду, яке було продиктоване з Москви, про вигнання судетських німців із Чехії. Прхала доказує, що судетські німці мають при змінених обставинах, вернутися в рідний край. Що це не проста „гуманна" фраза, видно з того, що Прхала договорився разом з судетськими німецькими представниками утворити спільний комітет для порозуміння і співпраці між обома народами. Цей комітет має свій осідок у Швайцарії, з участю чеського представника д-ра Карла Лохера. До комітету належать судетські німці, тепер посли до західнонімецького парляменту.

Група Прхали не має більшости серед чеської еміґрації. Серед чеських еміґрантів панує погляд, що судетські німці не мають права вернутися в рідний край, бо вони, мовляв, не були льояльні до Чехословацької республіки. Правда, значна частина судетських німців вітала Гітлера, але була велика частина німців антифашистів, що стояли при Чехословаччині. Однак чеський уряд вигнав із Чехії усіх німців, навіть антифашистів.

Недавно був у Німеччині ген. Прхала і подав до німецької преси заяву про свій погляд на рішення німецько-чеського спору. Проти нього виступив теж у пресі політик чехословацького напряму — Еміль Рансдорф, який є того погляду, що в Чехію могли б вернутися тільки німці, які були льояльні до Чехословаччини. Але заява Рансдорфа так неясно сформована, що невидно особливого бажання, щоб заподіяні кривди були зліквідовані належним способом. Загально сказавши, вигнання німців із Чехії більшість чеських еміґрантів уважає за доцільне і справедливе.

Звичайно, такі методи розвязання міжнаціональних конфліктів не можуть довести до добрих наслідків, бо вони диктуються не правом, а силою.

Коли має в Европі настати спокій і правопорядок, необхідно, щоб зникла ворожнеча між народами. Тепер роздуває в цілому світі ненависть між народами Москва. В Західній Европі народи бачать свій рятунок в зближенні своїх інтересів і в підготові до Союзу Европейських Держав. Як же можуть до цього належати німці і чехи, не вирішивши своїх спірних проблем?

Х. М.

Микола Очерет.

ЗАМУЛИТЬ!

Совєтська преса недавно повідомляла, що на Дніпрі буде побудована ще одна велика гідроелектрична станція для постачання великої кількости електричної сили і зрошення мільйонів акрів степової землі на українському півдні і в Криму. Гребля тої станції буде побудована нижче Дніпрогесу (найбільшої в Совєтському Союзі гідроелектричної станції близько м. Запоріжжя) коло міста Кахівки. Затримана греблею вода буде проведена каналами, загальної довжини у 356 миль, в степи, врожайність яких тепер сильно обмежена посухою. Потужність нової електростанції розрахована в 250,000 кіловат на рік.

Прочитавши таке повідомлення, ми пригадали, як у свій час реклямовано будівництво Дніпрогесу „найбільшої в Совєтському Союзі гідроелектричної станції". Намагаючись краще спопуляризувати це будівництво влада улаштовувала туди масові екскурсії і в 1930 чи 31 році ми також там побували. Як відомо, гребля електростанції будувалась нижче Кичкаса. Дніпро тут прориває скелі і утвореним ходом, що зветься „Вовче Гирло" виходить на низину, де зараз же по виході широко розливається. На виході з „Вовчого Гирла" лежить велике каміння, відоме під назвою „Котли". Далі Дніпро творить два рукави, які охоплюють острів Хортицю, що на ньому колись була Запорізька Січ. Так от між Котлами і Хортицею й будували греблю. Це й був „Дніпробуд". Оглянувши саме будівництво та робітничий „городок", ми пішли до будинку інженерів, де взнали з проєктів, що станція мала давати світло всім в радіусі 200 кілометрів, мала рухати цілу низку заводів, що будувались коло цієї станції, мала давати енергію на заводи Дніпропетровського, Каменського, Нижне-Дніпровська, Запоріжжя, мусіла дати енергію для усього Донбасу та Криворіжжя, енергію для сільсько-господарських машин навколишніх колгоспів і багато інших надій покладали на цю станцію. Ознайомившись з широкими перспективами майбутньої електростанції, ми вирішили піти подивитись на чудо будівництва — Кичканський залізничний міст, що мав бути знесений в зв'язку з новим будівництвом. Ажурною аркою перекинувся цей міст через Дніпро, стоючи одним своїм кінцем на правому березі, а другим упиравсь у лівий. Так повис він над прірвою метрів на півтораста глибиною, де в самому низу швидко гнав свої води Дніпро через „Вовче Гирло". Підходячи до мосту ми побачили стару людину, що сиділа коло залізничого насипу, палила люльку і дивилась на Дніпробуд. Ми підійшли, поздоровились і сіли близько. Старий дід глянув на нас, кивнув головою і знову задивився на Дніпробуд. Так сиділи ми хвилин з десять мовчки, милуючись краєвидом. Нарешті дід озвався: „Приїхали глянути на будівництво? Так, так! Подивитись є на що! То ж дивіться та вчіться як не слід робити. Певно вчителями будете?" Почувши від нас стверджуючу відповідь, дід вів далі: „Ті ж інженери що будують, мусять бути розумні люди, а не бачуть того, що видно дідові. Лоцман я, водив дуби та плоти через порон, а тепер старий став, то водять вже мої сини. Нам усім відома скажена бистря, що є у „Вовчому Гирлі". Там он — показав дід назад, — ціле озеро води, а тут гирло має лише 80 метрів завширшки. Тут вода несе все, навіть велике каміння вона несе як пір'їну. Тепер гляньте на греблю, що ото там її будують. Гребля підніме рівень води на 37 метрів і позад нас буде вже не озеро, а ціле море; у „Вовчому ж Гирлі" тоді бистря буде ще більша. Довжина греблі буде більш за півтораста метрів, себто вона вдвоє, як не більше буде ширша за Вовче Гирло, — тому вода там ітиме вдвічі повільніше і все, що вона винесе з „Вовчого Гирла, сідатиме коло греблі. Виходить за рік чи два Дніпро замулить греблю і машини стануть. Та ще й те треба взяти до уваги: весною води хвататиме на цілу греблю, а в осени дай Боже коли хвате її на

(Докінчення на стор. 3-тій)

М. М.

З-ПІД БІЛОГО СОНЦЯ ДО СРІБНИХ ЗІР

15)

Час за роботою в шпиталі та дома та за різними турботами минав дуже скоро, але ні спокою ні радости не приносив. Виходило по словам Франка: ...„сам від себе не втечу, я кайданник і власне горе за собою волочу"... Так ми втікли з Китаю, але не втікли від турбот і журби за своїх українців, що мучились і на рідній Землі, і в Европі, і в Азії. Ми розуміли всім серцем їх біду, бо самі допіру пережили її, ми раді б були їм всім допомогти і всіх вирятувати і це тяжко боліло, що ми безсилі що-небудь зробити ,а ті установи чи Комітети, які такими справами відали, не дуже — то квапитися дійсно щось велике і добре зробити, не тільки для скитальців, а навіть для тих, хто до них звертався з тим чи іншим запитом. Скажу про себе, що я списала багато паперу, надіслала багато листів, потратила багато своїх днів вільних від праці замість на свій відпочинок на ходження і „довідування" в скитальчих справах і, як вийшло, на те тільки, щоб не дістати ніякої відповіді. А люди писали мені, благали вияснити чи полагодити яку справу, я з сил вибивалася, щоб щось зробити, а затративши і час і енергію зоставалась з тим з чого починала, ще й до того люди почали на мене гніватися і підозрівати, що я нічого і не хотіла для них зробити, бо попавши в Америку „раюю" і мене вже не цікавлять і не обходять їх турботи. Це мене дуже боліло і нервувало, як і доля всіх тих українців, що були в Китаю, бо для „европейських" скитальців всетаки було більше можливостей якось та виїхати з таборів, як не до ЗДА чи Канади, то до Австралії чи Південної Америки і хоч сотками чи десятками, а українці з Европи приїздили до ЗДА, а з Китаю (з Шанхаю, чи Тяньцзіну) до цього часу не можна спровадити сюди ні одної людини, і досі ще невідомо до якої „категорії" належать ті українці, що зостались в Китаю (наприклад в Шанхаї) чи в Филипинських таборах і зареєстровані І. Р. О., чи будуть вони сюди допущені, і хто про це подбає і що для того треба зробити, і з першого липня 1950 р., коли ІРО закриється під чиєю „опікою" вони будуть знаходитись? Невже ж неможливо якійсь благодійній організації вирятувати цих останніх українців з Шанхаю і Филипилн, а їх всіх вкупі з дітьми і старими меньше як сотня зосталась? Невже ж коли ІРО передасть свої уповноваження тій країні, в якій ці нещасні знаходяться, то наші українці в Шанхаї мусять знайтися під „опікою" червоних?? Та ж навіть подумати про це страшно, бо і зараз, коли ще ніби ІРО функціонує по вулицям Шанхаю відкрито в ясний день їздить „чорний ворон" і забирає кого йому потрібно, просто з хідників хапають людей і везуть до радянського консульства і слід по них пропадає, а червона хінська поліція каже: „не ми їх брали, то і не знаємо, а як хтось забрав, то значить було защо" (пишу зо слів останнього утікача з Шанхаю, який прибув сюди 22-го травня ц. р.). А з Китаю надходили невеселі вісті. Зпочатку боялися наші люди, що вони так і не встигнуть виїхати і попадуться в руки червоних хинців і... москвинів, які вкупі з ними, як сарана насовувались з півночі все далі і далі на південь і захід Хин, змітаючи одну за одною „твердині" націоналістів, і Чжан Кайші з горсткою своїх генералів і вояків, які ще не вспіли його зрадити і перейти на бік червоних, катастрофічно зсовувався на південь.

Але в саму останню хвилину (щось за деннь чи два до появи червоних військ в місті) на американських військових пароплавах всі бажаючі европейці із Тієнтзіна і Ціндао були евакуовані до Шанхаю, де розмістилися в бувших касарнях французьких вояків і отримували харчі від І.Р.О., яке і розпочало перевозити тих збігців до таборів влаштованих в лютім 1949 на Філіпінських островах (острів Самар-Тюбабао). Таким чином опинились українці тікаючі від червоної чуми аж на самотнім кораловім острові, за дротами таборів, в тропичному підсонню, де або немилосердно палило сонце, або лляв тропичний дощ, або налітав тайфун, що розкидав і кількаповерхові камяниці, а люде жили в старих, напів вже зогнилих наметах-шатрах, які під час тайфуну тримали за шнури, щоб і цих останніх криївок не знесло в море, а матері божеволіючи від страху ховали малих дітей в коробки і лягали на них щоб якось охоронити від того страшної сили вітру.

Коли перша група прибула на цей острів, то не було води навіть для пиття і багато людей захворіло, і тільки зусиллям самих таборян були накопані криниці та пізніше зроблений водотяг, але скільки то коштувало людям здоровля і нервів — один Бог знає. Філіпінський клімат виявився дуже кепським для новоприбулих, особливо для людей хворих серцем, легкими, або шлунком і багато людєю померло, а ще більше дуже захворіли і заповнили і шпиталі і санаторію для слабих легенями..

І ось серед таких умовин розпочинають українці своє національне життя, організуючись в „Українську Національну Групу на о. Тюбабао, Самар", яка нараховує біля 2-х сотень душ. Але не тільки страшні були кліматичні умови життя на острові, ще гірші були політичні, і найперша біда московське засилля (москвинів виїхало поверх 3-х до 4-х тисяч) і те одвічне московське нахабство захопити в свої руки, а загарбавши, верховодити всім і пригноблювати всіх, а вже найбільше українців.

Никон Немирон

З приводу „Визвольників"

3)

. Тоді його співрозмовець: „Товаришу Стебун! Як ви ставитеся до пок. Грушевського?" Стебун: „Грушевський помер радянським академіком". Співрозмовець: „Я вас питаюся про це тому, що відколи виїхав Грушевський з Києва до Москви, від тоді впала українська історична наука на Придніпрянщині. Я як історик цікавився проявами української історичної науки на всіх українських землях і нераз у своїх статтях відмічував той стан її упадку і причини цього. Тепер з доповіді товариша .... довідався я, що це спричинили троцькісти, бухарінці й інші шкідники ком. партії і, що компартія стоїть на становищі об'єктивного підходу до історичних подій, а не під кутом зору сьогочасної політики. Я як історик заступав усе той погляд, що минуле слід розглядати об'єктивно, а не під кутом зору сьогочасної політики й тому у своїй заяві можу написати тільки те, що я не знав, що це троцькісти, бухарінці й інші шкідники компартії знищили українську історичну науку на Україні". Стебун: „Пишіть, як знаєте; я за пару днів їхатиму до Києва, де в Академії робитиму внески щодо обсади керівних становищ в її львівському філіялі. Добре було б, щоб я мав вашу заяву з собою. Дуже дякую вам, що ви в так пізній порі потрудилися до мене" і стиснув руку на прощання свого співрозмовця, який виходячи не міг збагнути, чи можна уважати Стебуна за щирого українця. Але відразу постановив не давати йому ніякої заяви, бо воно може причинитися тільки до скоршого його арештування. Коби то Стебун перед своїм виїздом до Києва, більше до нього не звертався телефонічно. Біля свого мешкання застав абсольвента Української Католицької Богословської Академії у Львові пок. Петра Олійника, який прийшов через тогочасний совєтсько-німецький кордон з Холмщини за українськими книжками до Галичини. Він переказав запит пок. д-ра Олеся Кандиби [illegible] у друкованому тоді в Празі коштом професора Ол. Грановського з Сен Пол, Мін., „Збірнику Українського Наукового Інституту в Америці", чи з огляду на його становище на львівськім університеті, щоб йому не пошкодити, не дати йому псевдоніму при його статті про українську історіографію в цьому Збірнику. „Скажіть д-рові Кандибі, що не треба, бо заки цей збірник попаде в совєтські руки, мене судитимуть за інші „гріхи" й розказав Олійникові свою останню розмову з Стебуном. Олійник наладував принесену порожню валізку книжками вибраними з його бібліотеки й пішов назад на другий бік совєтсько-німецького кордону.

В перших днях грудня в неділю в полудне зайшов до „Народної Гостинниці" й запитав дверника, чи Стебун є чи виїхав до Києва. „Виїхав" дістав відповідь. „Заки він поверне, можна буде ще погуляти" — подумав собі. Тимчасом до московської комісії по справам уверситету, що примістилася, здається, в готелю Жоржа ходила делегація галицьких москвофілів, після чого на приняття до радянського ректора львівського, університету в справі посади чекав у передректорівськими дверми відомий публіцист з львівського „Русского Голосу" д-р В. Р. Ваврик. Ця делегація представила комісії проректора „учбової частини" як історика мазепинця, що в своїх статтях поборював галицьке москвофільство. Дістався до цієї Комісії з жалями на проректора й „покривджений" учитель гімназії В. К., автор підручника німецької мови на нижчі гімназійні кляси, який не маючи докторату з української мови обдурив спершу радянського ректора університету й дістав від нього номінацію на професора української мови на львівському університеті. Було це перед номінацією „проректора учбової частини", який як тільки почав урядувати виказав радянському ректорові його помилку й запропонував на посаду професора української мови відомого мовознавця пок. д-ра Василя Сімовича. Тому що В. К. написав у своїй автобіографії, що він по своїм „політичним переконанням був усе комуністом, хоч формально безпартійним" проректор заспокоїв радянського ректора, члена компартії словами, що цей учитель „визнається так на комунізмі, як вовк на зорях". Та поручаючи п. В. К-ичеві вести тільки лекторат української мови проректор непотрібно покпив з його кваліфікацій перед визначним літературознавцем і поетом, що любив з В. К. ходити на могорич і ось на другий день побачив проректор у „Вільній Україні" спільну подяку їх обох Сталінові за одержані посади на професорських катедрах в університеті. В. К. не задовольнявся лекторатом і продираючись на авдієнцію до ректора, кричав, що він хоче сказати йому про того, який його позбавив професорської катедри, та ректор завернув його від дверей свого кабінету словами, що він сам провірив його кваліфікації, які не вистачають на посаду професора університету. Очевидно, В. К. не дав за виграну й удався до московської комісії, мабуть з її припоручення в половині грудня ректор перекинув дотогочасного „проректора учбової частини" на „старшого бібліотекаря" в університетській бібліотеці, дотогочасного „проректора наукової частини" — фізика д-ра Х. перекинув на його місце, проректором наукової частини був іменований проф. К. Студинський, врешті тоді появився в університеті ще й „політичний проректор„ енкаведист Гладкий, якого першою жертвою був проф. д-р. Володимир Старосольський.

(Дальше буде).

ЗАМУЛИТЬ!

(Докінчення зі стор. 2-гої)

дві машини. То ж виходить, будують по дурному, як наймити не по-хозяйському. Коли бути хозяїном, греблю треба будувати саме на виході з „Вовчого Гирла". Тут і води завжди хватило б і бистря все виносила б геть. А там греблю замулить! Даремна і дурна то робота й дивиться далі на неї не хочу!" Дід вибив люльку, заткнув її за халяву, встав, попрощавсь і пішов по залізничному насипу до Кичкаса.

Кілька років по цьому відбулось бучне відкриття „найбільшої гідроелектростанції в Совєтському Союзі" — Дніпрогесу, а далі про неї всі часописи замовкли. В 1937 році в осени ми знову мали нагоду побувати вже на Дніпрогесі і пересвідчились, що старий лоцман мав цілковиту рацію, висловлюючи свої думки. Вся права частина греблі була замулена і машини стояли. Води було мало, тому працювали дві турбіни, що давали світло Запоріжжю та Дніпропетровському. Всі заводи коло греблі стояли, а вже годі говорити про енергію для Донбасу чи Криворіжжя. Така праця найбільшої гідроелектростанції в Совєтському Союзі" була більмом для „господарств", але тут їм пощастило. Щоб не мулила їм „найбільша гідроелектростанція в Совєтському Союзі", сам „батько народів" наказав її висадити в повітря в 1941 році при наступі німців. Це було досконально і ретельно виконано і „батько народів" певно з полекшенням зітхнув, бо Дніпрогес більш вже його не мулив.

УКРАЇНЦІ В ГОСТИНІ ГУБЕРНАТОРА БОВЛСА в Гартфорд, Конектикат. Зліва на право: проф. Михайло Стецик, о. Антін Борса, губернатор Честер А. Бовлс, п-ні Анна Нагірна та проф. Михайло Нагірний. Зустріч відбулася 22-го вересня, про що були окремі повідомлення в „Свободі".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська кредитова кооператива в Ню Йорку

Товариство укр. кооператорів у Ню Йорку (40 членів) приготовляє оснування української кредитової кооперативи з осідком у Н. Й. і з районом діяльности на нюйорський стейт.

Якщо не помиляємось, це буде перша українська кредитова кооператива в Зл. Д. П. А. З цього погляду це буде певна подія, яка заслуговує на те, щоби про неї повідомити ширший український загал та вияснити засади, якими ця нова установа буде кермуватись у своїй праці.

Вже від давна чуємо українські голоси, що треба доконче оснувати кредитову кооперативу, яка кредитом помагала б українським людям у їхніх господарських починаннях і була б місцем збірки українських грошових заощаджень. Томуто надіємось, що організаційна ініціятива Товариства Укр. Кооператорів, яка старається надати конкретні форми цим давно вже висловлюваним бажанням українців, найде у них прихильну оцінку й поміч.

Зразу треба виразно зазначити, що кредитова кооператива не ставляє собі заробіткових цілей самих для себе, тільки хоче служити кредитовою допомогою всім українцям, які докажуть, що використають кооперативний кредит у своїх господарських цілях, і свої взаємини з кооперативою поставлять на засаді безумовної кредитової чесности.

З цього боку Товариство Українських Кооператорів уважає можливим взяти на себе повну моральну відповідальність за дотримання кооперативних засад у праці організованої кооперативи, за технічну справність у полагоджуванні всіх її ділових чинностей, за строгу акуратність у кредитових взаєминах з довжниками і за безумовну безпеку та виплатну готовість у взаєминах зі своїми вірителями-вкладчиками.

Діловий вишкіл, знання діла й досвід, що були набуті в ході довголітньої праці в українській кооперації на Батьківщині, а також виявлені й доказані там організаційні здатности й особисті моральні якости багатьох кооператорів надають цьому запевненні Товариства Укр. Кооператорів особливо поважного характеру.

Організована кредитова кооператива потребуватиме в першу чергу якнайбільше членів. На початок передусім таких, що не мають наміру користати з кредитової помочі кооперативи, а тільки своєю капіталовою участю у кооперативі поможуть зложити конечний та відповідно високий паєвий (шеровий) капітал.

Не треба вияснятати, що це безумовна конечність, без якої кредитова установа не може працювати, бо давати кредити членам можна тільки тоді, коли призбирається основний оборотовий капітал.. Томуто організаційний задум Товариства Укр. Кооператорів може набрати конкретних форм, потім добре виконувави положені в ньому завдання тільки тоді. коли серед української збірноти в Ню Йорку найдеться досить таких людей, що цей задум добре зрозуміють, признають вповні доцільним і не завагаються зложити відповідну до своїх можливостей частку паєвого (шерового) капіталу.

Це не мусить бути висока сума, бо кредитова кооператива працює безпечніше, коли має багато членів з невисокими сумами поодиноких паїв, але зате **з високою збірною сумою усіх паїв.**

Тому 10,—, 20,—, 50,— 100,- — чи 200,— долярів — це такі суми паїв (шерів), які кооператива найрадше повитає, а для членів вони напевно лежатимуть у межах маєткової спромоги. Треба думати й надіятись, що багато, а може навіть дуже багато, українських людей найде належне зрозуміння для завдання, яке повинна виконувати українська кредитова кооператива у Ню Йорку — і приступить до складу її членів та зложить відповідний пай (шер).

Кооперативне законодавство Зл. Д. майже не робить ріжниці поміж паєм (шером) і звичайним ощадностевим вкладом (сейвінґ) та дозволяє виплачувати паї (шери) майже так само як вклади. Для членів кооперативи це має свою вартість.

Організатори кредитової кооперативи — Товариство Укр. Кооператорів бере на себе не тільки моральну відповідальність за добре ведення кооперативи, але поширює цю свою відповідальність також на ділянку матеріяльну, бо бере на себе обов'язок зложити для кооперативи перші суми основного капіталу.

Члени Товариства зобов'язались зложити перших 8.000 долярів у формі паїв (шерів) і то 4,000 дол. негайно після оснування кооперативи, а дальших 4,000 дол. до пів року від початку її діяльности. В той спосіб кожний член Товариства повинен вплатити 200 дол. на рік паїв в кооперативі.

Члени Товариства Укр. Кооператорів добре розуміють, що їх організаційний задум мусить мати переконливу вартість не тільки своєю внутрішньою силою, яка виявляється в очевидній потребі кредитової кооперативи для української збірноти, але ця вартість мусить також спиратись на власному, доброму прикладі самих організаторів. Тоді ніхто не може їм сказати, що в кооперативну справу вони вкладають самі лиш ідеї, а других кличуть вкладати гроші, бо вони хочуть вкладати і ідеї і гроші на доказ, що вірять у потребу і в успіх задуманого діла.

Але не можна забувати, що кооператори стали сьогодні фізичними робітниками дуже простої категорії, яким гроші приходять зовсім нелегко .

Розуміється, з гори треба приняти, що кооператива працюватиме з початку скромним капіталом. Але з часом вона пройде органічний ріст до гори, і капітал та сперта на ньому кредитова діяльність пошириться, підійметься в сумі і даватиме добрі результати не тільки для згуртованих у ній членів-довжників, але й для членів-вірителів (власників паїв-шерів). Ясно, що цього не можна сподіватись негайно, бо природа кожної кооперативи, спертої на невеликих паях, така, що вона росте хоч і постійно, але повільно. Гадаємо, що ця постійність росту буде забезпечена, коли до управи коперативи прийдуть люди, які матимуть до цього моральні, ідейні та фахові кваліфікації.

Сьогодні ще не знаємо, як широко можна буде піти в організації кредитових кооператив на терені українських скупчень у Зл. Д. Однак думаємо, що напевно найдуться ще скупчення, де є підстави для праці кредитових кооператив і де за прикладом кооператорів у Ню Йорку найдеться ініціятивна людина, що зможе й схоче зорганізувати кредитову станицю.

Коли б призбиралось кільканадцять українських кредитових кооператив у Зл. Д. то тоді прийшла би пора ці поодинокі кооперативи злучити у Союз Кредитових Кооператив і надати йому характер та завдання централі, як це є в кожній струнко побудованій кооперативній організації. Але така пора ще не прийшла.

Організаційні заходи Товариства Укр. Кооператорів у Ню Йорку вважаємо дуже доцільними і гадаємо, що найдеться багато українців у Ню Йорку, що ці заходи підтримає своїм вступом в члени першої української кредитової кооперативи у Зл. Д.

І. О.

Нові Книжки

НАША ПОЕЗІЯ

(Яр Славутич, Модерна Українська Поезія, 1900-1950, вид. „Америки")

Дотепер американські українці не могли похвалитися виданням красної української літератури, а вже щодо критичної оцінки систематизованих оглядів нашого письменства, то нема чого й казати. Це є правдою, що Український Народний Союз багато зробив у ділянці видання цінних книг англійською мовою для популяризації української літератури серед чужинецького світу. За це Нашому Батькові належиться велика подяка і належне признання. Але цього було замало.

Книжка Славутича є першою ластівкою з ділянки систематизованого огляду нашої поезії. Приємно і радісно взяти її в руки і належно простудіювати, бо вона є направду правдивим освітленням модерної української поезії. Книжка має 71 сторону чистого друку і такі розділи: Предтечі модерної поезії, Поезія — головна течія українського ренесансу, Московське нищення українського ренесансу, Символістики, Неоклясики або клясицисти, Імпресіоністи, Експресіоністи, Неоромантики, Футуристи, Українсько-Галицькі поети, Українсько-карпатські поети, Празька літературна школа (поети першої еміґрації), і Поети другої еміграції. На кінці книжки додано заключення по англійськи, Кількадесять світлин, умонтовані в книжку, роблять книжку ще ціннішою.

Гарячий соборник, сам талановитий поет Яр Славутич правдиво вичисляє всі ті жертви, всіх тих письменників і поетів, замучених совєтами в льохах варварських москвинів, а відтак належно і безпристрасно оцінює все те найкраще, чого досягнув незламний український дух у боротьбі за „високе українське мистецтво". І це зробили наші модерні поети! А чого вони досягнули б, коли б Сталін їх не розстрілював і не морив голодом по кемпах.

Просто, доступно і сміливо робить свій огляд, Яр Славутич. І хоч розмір книжки малий, та в ній охоплено всіх наших кращих поетів. При цьому закинемо авторові, що він не вніс до книжки талановитого поета Кобилянського, що молодим вмер на Буковині. Направду жаль! А добре, що внесено Дмитра Загула!

Можна ще закинути авторові, що не вніс поетів українсько-канадійських, як О. Іваха і др.

Ще можна закинути Яр Славутичеві, що не познайомив з віршами наймолодших наших поетів, лише вичислив їхні імена. Та книжка має тільки 58 сторін українського тексту. Якби мала 500-600 сторін, тоді закиди були би справедливі. Тому віддаймо належне признання Яр Славутичеві за його огляд нашої поезії. Направду вартісна книга, яка заслуговує, щоб її читали і студіювали.

Д. Чернівецький

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

УВАГА! УКРАЇНЦІ МЕТРОПОЛІЇ ДІТРОЙТУ!

ТІЛЬКИ ЩО З ЕВРОПИ
відомий европейським столицям — славний концертовий пяніст
БОРИС МАКСИМОВИЧ
дасть свій перший на американській землі
КОНЦЕРТ
при участі артистки Віденської Опери, української оперової співачки
ВЕРОНІКИ МАКСИМОВИЧ
В НЕДІЛЮ, 15. ЖОВТНЯ 1950
(SUNDAY, OCTOBER 15, 1950)
год. 3:30 пополудні.
в Укр. Народнім Домі, 4655 Martin at Michigan Avenue
У програму входять твори композиторів — Лисенка, Нижанківського, Ліста, Шопена, Шумана, Мусоргського, Верді.
Ціни вступу популярні. — Тікети в українських залях.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Висилати Святочні Картки на Різдво до рідні і знайомих — це старий звичай. Замовляйте отже тепер ці гарні Святочні Картки з українськими різдвяними побажаннями у формі книжечки з ковертою.

Ціна одної картки 10 цнт., 12 за $1.00.

Замовлення враз з належитістю слати до:

"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

П. С. Щоб оминути опізнення просимо залучувати моні-ордер разом з замовленням.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ!

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
—: відбудуться :—
В НЕДІЛЮ, 15. ЖОВТНЯ 1950
В САЛІ У. Н. ДОМУ, при 14-тій ВУЛИЦІ.
Початок в год. 3. пополудні.

На зборах буде промовляти орґанізатор на стейт Огайо **Е. Круцько.** Запрошуємо всіх відділових урядників і членів прибути численно на ці збори. Просимо теж нових іміґрантів прибути на ці збори і вислухати реферату п. Круцька.

Д. Шмаґала,
головний радний УНСоюзу.

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВАКІВ
ПОВІДОМЛЕННЯ:
ОРҐАНІЗУЄТЬСЯ МІШАНИЙ ХОР ДЛЯ КОНЦЕРТОВИХ ВИСТУПІВ.

Запрошую співачок і співаків голоситись на проби співу, які відбуваються
В ЗАЛІ ЦЕРКОВНІЙ, 675 ІСТ, 183 СТРІТ
В БРОКС, Н. Й.
кожньої пятниці 7:30P.M.

проф. Іван Трухлий

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15. ЖОВТНЯ 1950, ВЕЧІР О 7. ГОДИНІ
в STUYVESANT HIGH SCHOOL, 15th St., (between 1st and 2nd Ave.) New York, N.Y.
—: відбудеться :—
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 12-ТИРІЧЧЯ ДЕРЖАВНОСТИ **КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ**
ПРОМОВЛЯТИМУТЬ: **Ю. РЕВАЙ — А. ШТЕФАН — Д-Р В. ШАНДОР**

В ХУДОЖНІЙ ПРОГРАМІ: **Хор „БОЯН"** під керів. **І. Недільського — Анна Тростянецька,** лірічний сопран — **А. Стецура,** баритон — **В. Цісик, скрипка — О. Дмитрів,** Фортепян — **Ґрупа Бандуристів,** під управою С. Ганушевського, — **Є. Чапельська,** фортепян.

БІЛЄТИ: **Сурма,** 11 Іст, 7.Ст. — **П. Задорецький,** 151 Ев. „А" — Парох. уряди.
Всіх громадян щиро запрошує — **Святочний Комітет.**

УКРАЇНСЬКА АКЦІЯ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

винно бути відступлення від всіх її шовіністичних та імперіялістичних прагнень, які заподіяли стільки лиха впродовж історії, викликували війни та завдали багато несправедливостей українському народові. Сьогодні треба вважати важкою помилкою з Вашого боку награвання таких заяв в руки совєтсько-російських гнобителів України, Польщі і Литви та інших країн за залізною заслоною. Це є важкою помилкою дозволити Кремлеві використовувати природне обурення українського народу на факт, що Поляки, зокрема Ви, не зважаючи на всю науку історії та на всі принципи людської справедливости ,волі і демократії, все ще посягаєте по те, що не є Вашим: по Львів та інші міста і території Західної України. Автім, Вам, як гостеві цеї нашої країни волі і демократії, не годиться пропагувати ідеї, що противляться тим, що їх обстоює та за які й сьогодні бореться наша країна. — Дмитро Галичин, Український Конґресовий Комітет".

Вістка про цю телеграму в Ню Йорк Таймсі, передана на 3-тій сторінці сьогоднішнього видання, дослівно звучить:

„Лист від Дмитра Галичина, заступника голови Українського Конґресового Комітету Америки, 50 Черч Стр., висланий вчора до ген. Владислава Андерса, командanта вільних польських борців під час другої світової війни, протестує проти завваг генерала в Дні Пулаского, що звільнена майбутня Польща має охоплювати місто Львів та довколишні території. — „Ви цілком добре знаєте, — писав п. Галичин — „що ці території не є польські ані етнографічно ані історично. Вони є українські і на це є повно історичних доказів."

На цю тему був надрукований в „Свободі" з 7-го жовтня відкритий лист отамана і голови Братства УСС, д-ра Никифора Гірняка до ген. Андерса.

Д-Р ДОНЦОВ І Д-Р РУСОВ СПРОСТОВУЮТЬ

В листі до Редакції „Нашої Мети" в Торонті, надрукованому у виданні тижневика з 7-го жовтня, д-р Ю. Русов і д-р Д. Донцов спростовують надруковане в „Українському Робітнику" повідомлення про те, мовляв, вони „репрезентували українців" на польському зібранні в Монтреалі, що відбулося з нагоди побуту там ген. Андерса та про що повідомила за „Українським Робітником„ теж „Свобода". Д-р Русов і д-р Донцов спростовують, що: — 1. На виступі ген. Андерса вони були цілком приватно, як і на інших виступах та як і інші українці, литовці, словаки і т. п.; 2. На цей виступ вони не мали жадного офіційного запрошення і нікого не репрезентували; 3. Ані проф. Бабінський ані ніхто інший їх окремо не вітав ані по-іменно не називав; 4. Між делеґатами різних груп, які вітали і представлялись ген. Андерсові на естраді, їх не було; 5. Після заяви ген. Андерса про Польщу зі Львовом і Вильном, д-р Русов і д-р Д. Донцов вийшли зі залі на знак протесту; 6. Вони теж не скористали чергового дня зі запрошення університету, щоб бути при зустрічі ген. Андерса під час його відвідин у Слов'янському Осередку, як рівно ж не були на банкеті — влаштованому в честь ген. Андерса польським Леґіоном. — 7. „Таке наше поступування диктувала нам наша політична плятформа — самостійної і соборної України, до якої мали б належати так само Львів і Перемишль, як Київ і Харків" — стверджують в своєму листі оба відомі вчені, публіцисти й діячі.

УНІВЕРСИТЕТ МУСИТЬ ДОПУСТИТИ НЕГЕРКУ НА НАУКУ.

Вашинґтон. — Верховний Суд Злучених Держав вирішив, що університет Мериленд не може відкинути негерку Естер МекКріді від участи в науці на курсі для шпитальних доглядачок. Університет у своїй відмові опирався на стейтовім законі про відокремлення рас. Подібні рішення видав Верховний Суд в інших випадках, де заторкнено питання про зрівняння рас.

Одначе Верховний Суд відкинув відклик сенатора Глена Г. Тейлора від присуду суду в стейті Алабама, на підставі якого сенатор дістав кару тюрми на 180 днів, коли підчас виборчиї агітації за Генрі Волесом в 1948 р. він пішов до переділу, який був призначений для негрів. Верховний Суд заявив, що він не попаде до тюрми, як не поїде до Алабами. Одначе поліційний комісар міста Бирмінґгем, у якому сен. Тейлор виголосив промову на негерськім зібранні, заявив, що міська влада почне старання, щоб стейт Айдаго, з якого сенатор походить, видав його судовій владі в Алабамі.

ЗДОБУЛИ ПЕРШУ НАГОРОДУ за найкраще розгорнення прапорів на 32-гій конвенції Американського Леґіону в Лос Енджеліс. Переможні прапороносці з посту Доремус в Гекенсек, Ню Джерзі, переходять перед оціночним жюрі.

НЕФОРМАЛЬНІ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ РОЗМОВИ В СПРАВІ МИРУ З ЯПОНІЄЮ

Лейк Соксес, 10. жовтня. — Представники Злучених Держав і Совєтського Союзу в Об'єднаних Націях відбули вчора початкові неформальні розмови на тему пропонованого Америкою мирового договору з Японією, висловлюючи рівночасно переконання, що спільними переговорами можна б полагодити теж всі інші спільні політичні проблеми. — Всі представництва в О. Н. з увагою слідкують за подіями та зокрема очікують на конкретні совєтські пропозиції і кроки, що давали б надію на можливість міжнародного відпруження в цьому грізному положенні. Розмови в справі миру з Японією, які були дуже далекі від того, щоб можна їх назвати переговорами, відбулися між Джаном Фостером Даллесом, республіканським дорадником державного секретаря Діна Ачесона, якому президент Труман окремо доручив підготовку цього договору, та совєтським представником Маліком під час зустрічі на прийнятті. Результат цих розмов невідомий.

ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ.

Наступний вечір Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбудеться у п'ятницю 13 жовтня, о 8 год. веч. Вечір присвячено творчості ЮРІЯ КЛЕНА. Після доповіді — художнє читання віршів Ю. Клена силами Театру-Студії Й. Гірняка. Повідомляється усіх прихильників та членів Літ. Мистецького Клюбу, що Клюб тепер працює по п'ятницям, 8 година, 101 Авеню „А".

На 4-у стор.

УВАГА „МАСЛОСОЮЗНИКИ"!

Бажаємо завести евіденцію співробітників, що працювали в „Маслосоюзі" — або об'єднаних кооперативах, та тепер перебувають в Злучених Державах Америки, або Канаді.

Просимо подати такі відомости:

1) Де працював (ла) на якому пості і в яких роках?

2) Де тепер працює і яку виконує роботу?

3) Теперішня адреса.

Відомості просимо пересилати на адресу: Степан Рошко (Арка) Stephen Roshko („Arka") 204. Bathurst St. Toronto, Ont. Canada.

Інж. Андрій Палій, в. р., Андрій Мудрик в. р.

На 4-у стор.

Згорів військовий магазин у Петавава, в провінції Онтеріо, у Канаді, призначений на устаткування армії добровольців для Кореї. Школа виносить 100.000 долярів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. Т. Шевченка від. 349 відбудуться 15. жовтня в год. 2. пополудні в домі Лісного. І. Шеґера, предс., Л. Мартинчук. кас., Н. Лісний, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, Від. 367, відбудуться в неділю 15-го жовтня в год. 1,30 пополудні у церковній залі. Контрольна Комісія здасть звіт за минулих 3 місяці. Просимо прийти конечно на збори та заплатити свої вкладки. Ш. Сорохтей, предс., М. Мельник, кас., В. Попович, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Українська Січ, від. 421 матиме збори 14 жовтня на українській галі, Проспект вул. в год. 8 точно. Проситься всіх членів прийти на збори. За уряд: Т. Михнів, предс., К. М. Шипінка, секр. Ю. Береза.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка від. 146 повідомляє членів, що наші збори відбудуться в неділю 15. жовтня в год. 1-шій попол., в Укр. Амер. Осередку під ч. 2965 Капендер вулиця. Справи важні. П. Андрушків — секр.

ФЕНІКСВИЛ, ПА. — Братство Св. Ап. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. жовтня в год. 1-шій пополудні в церковній галі. Просимо всіх членів прийти за збори. Уряд запрошує теж всіх скитальців прийти на збори і вписатись до своєї рідної оганізації, УНС. Ф. Цюх, предс., Д. Цюх, касієр, Й. Костира секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія від. 339 відбудуться в суботу, дня 14. жовтня 1950. в год. 7. вечора в домі Громади на норті. Проситься всіх членів бути присутніми і вирівняти залеглі вкладки. Також маємо багато біжучих справ до полагодження. За уряд: І. Кмутин, предс., В. Мущинка, кас., А. Хромяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Зап. Січ від. 117 повідомляє всіх членів, що три-квартальні збори відбудуться в п'ятницю 13-го жовтня в годині 8 вечером. Просимо прийти на час вислухати звіт контролі. Довгуючих членів просимо вирівняти свої вкладки, в противному разі будуть суспендовані. Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Чергові збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, дня 12-го жовтня 1950 в Товариськім Домі 831 Джозеф Евню в годині 8. вечора. Проситься усіх членів і членкиць прибути на означений час. І. Свереда, предс., П. Ковтун, кас., В. Гавриляк, фін. секр., В. Іванців, рек. секр,

ЕМБРИДЖ, ПА. — Отсим повідомляємо членів і членкиць Бр. св. Василія Великого, від. 161, що чергові збори відбудуться в суботу 14. жовтня, в годині 7. вечора, у власній залі. Взиваємо всіх членів місцевих і позамісцевих явитися точно на означений час. Буде читання братського статуту і дискусія над статутом, тому цею справою повинні зацікавитись всі члени, і прийти за збори. Теж маємо інші справи до вирішення. Кандидатів в члени УНСоюзу і нашого відділу радо приймемо. Також взиваємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170 повідомляє, що збори відбудуться у неділю 15. жовтня 1950 вечером в У. Н. Домі 183 Фліт стріт. Проситься членів громадно прийти і вирівнати свої вкладки. Хто має знайомих хай приведе на збори та впише в члени У. Н. Союзу. — І. Грабар, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59 повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го жовтня 1950 р., точно в год. 7:30 вечора, в У. Н. Домі під ч. 517 Hallet St. Обовязком всіх членів прибути на час, бо є важні справи до вирішення. Кожний член зобов'язаний заплатити свої місячні вкладки, як рівнож вирівнати свої довги до товариства. Вже нераз ми пригадували, що кожний член повинен приєднати бодай по одному новому членові до УНСоюзу, а тепер знову просимо виконати цей обов'язок. Працюймо всі разом, а користь буде для товариства і Союзу. М. Галькевич, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. о. Николая, від. 106 відбудуться в неділю, 15. жовтня в домі відділів У.Н.С. 843 N. Western Ave в год. 11,30 перед полуднем. Просимо всіх членів і членкиць, а зокрема нововписаних членів конечно прибути на збори та заплатити свою першу місячну вкладку, бо то дуже не лицює бути принятим в члени і в тім самім місяці бути суспендованим. Члени суспендовані в серпні і вересні, якщо заплатять свою належитість, будуть приняті наново в члени. Рівнож просимо родичів нашого відділу вписувати своїх дітей в члени У.Н.С. Й. Коцовський, предс., М. Попель, касієр, Г. Дацьків, секретар.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292 подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться 15-го жовтня в год. 1-ій пополудні в галі У. Н. Дому при 4655 Martin вул., На ці збори повинні обов'язково прибути усі члени, бо маємо обговорити справу зближаючогося нашого 40-літнього ювілею. На зборах кожний член зможе дістати вже тикети на бенкет. Спішіться, щоб опісля не було нарікань, коли забракне тикетів. Ще раз пригадуємо, що хто заплатив на рік наперед вкладку, в січні має доплатити $1.20 за „Свободу". Проситься нових членів платити на час вкладки та приходити на збори. Не забувайте теж приєднувати до Союзу і своїх знайомих. І. Форись, предс., П. Кізел, секр., І. Андрусевич, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 14. жовтня в год. 7,30 вечора в Укр. Прав. Галі 675 Совт 19 вул. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах бо на те є збори, щоби члени платили свої вкладки кожного місяця. Г. Дорошенко, предс., А. Баран, кас., А. Мудровський, секр.

АЛЕНТОВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 15. жовтня в парафіяльній галі 803 Фронт вул., в 2-ій годині пополудні. Проситься членів прийти на означений час, та сповнити свої членські обов'язки, зокрема вирівнати свої залеглости. Хто з довгуючих членів не заплатить найдальше до 25-го цього місяця, буде суспендований. За уряд: Д. Рудакевич, предс., І. Рудакевич, касієр, І. Федорак, секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в п'ятницю 13. жовтня 1950 в год. 8. вечором в Січовій Залі при 18 авеню в Нюарку. Проситься членів, щоб приходили на збори і платили свої вкладки на зборах відділу. Рівнож повідомляється всіх тих членів, що присилають свої вкладки поштою, щоб висилали тепер на нову адресу а це: J. Baraniuk, 159 Melrose Ave, Irvington, N. J. За уряд: О. Паньків, предс., Ю. Баранюк, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Запомогове Братство св. Володимира, від. 130 повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу 14. жовтня в год. 8. вечором, в церковній галі при 7. вулиці. Просимо всіх прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. Уряд.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Бончевського, від. 10 повідомляє своїх членів і членкиць, що збори відбудуться в неділю 15. жовтня, зараз по Службі Божій в парафіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглості, бо інакше будуть суспендовані. В. Глива, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220 відбудуться в суботу вечором 14. жовтня в год. 7,30 в параф. галі. 4952 Полайна вул., Проситься всіх членів прийти на час й вирівняти свої місячні вкладки. Члени, що довгують по два місяці, якщо не вирівняють своїх залеглостей, будуть суспендовані. Хто з членів має знайомих, що ще не є вписані до У. Н. Союзу, хай приведе їх на збори. Г. Гарасим, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Тараса Шевченка від. 156 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в п'ятницю 13. жовтня в год. 7,30 вечером в домі Клюбу. Проситься всіх членів конечно прибути. В. Новак секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 15. жовтня в другій годині пополудні в Укр. Гор. Клюбі 608 Вест Лакаванна Ев. Пригадується всім членам, щоби платили свої вкладки на час. О. Запоточний, Р. Рубльовський.

CLEVELAND, OHIO. — St. Mary's Lodge No. 112 will hold its regular monthly meting on Sunday, October 15 after 2nd and 3rd masses in the St. Peter and Paul Church hall. — E. Labik, Pres.; H. Prociw, Treas.; R. Kupchik, Fin. Sec.; M. Fedak, Rec Sec.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую **ІВАНА та ПАРАНЮ КОНДРИН** з 3-ма дітьми, як рівнож **МАТІЯ КРАЙНИК** з Туря Велика, пов. Долина. Перебували в таборі у Ельванґен, а тепер мабуть у Венесуелі. Хто про них знає, або вони самі, прошу голоситись до:

DANYLO MACYK
Our Lady of the Valley Convent, Kettle Falls, Wash.

Пошукую стриєчного брата **АНДРІЯ ГНАТІВ**, котрий прибув до Америки у квітню 1950. Прошу зголоситись на адресу.

EWA PONOWYK
8145 Amherst, University City, Mo.

ЛУКА ЛИСАК родом з Честилова повіт Тернопіль, виїхав до Америки перед І. світовою війною. Є жонатий і має діти Геня, Феля, Реймунд. Приїздив до Галичини 1937 року з дочкою Генею і жінкою.

Прошу подати свою адресу.

HELEN KOCIURKO
2511 3rd Avenue, Los Angeles 18, California.

Я, Комарницький Іван пошукую своїх Товаришів Івана Шумельду, Заворотюка та Туруса, які були зі мною вЧехословаччині — в роках 1920-1925. Хтоби їх знав, або вони самі нехай зголосяться на слідуючу адресу **Komarnyckyj Iwan, 133 Monroe St., Apt. 10, New York 2. N.Y.**

ДОБРІ ВІСТІ ПРО СИВЕ ВОЛОССЯ

Якщо ваше волосся сивіє, будете врадувані, коли почуєте що вже появився новий лік, званий NUVIDA, який, на диво, помагає усувати сивину. Треба тільки раз на день натирати його малою кількістю ліку. Вам треба натирати тільки так довго, доки не дістанете бажаної краски волосся. Хто його вживає, не може надивуватися, як легко можна новим способом відзискати природне волосся з молодечим виглядом.

Щоб дістати відповідну кількість того дивного препарату, вам треба тільки вислати оцей вирізок до **TRYSAN CO., Box 266, Dept. 67, Peekskill, N. Y.** Не посилайте грошей — заплатіть листоношеві $2.50 і кошти поштової пересилки, коли прийде до вас пакунок. Одначе зробіть це негайно, доки ще не вичерпний запас.

Імя ____________

Адреса ____________

Місто ____________ Стейт ______

ТІЛЬКИ ДЛЯ МУЖЧИН
НОВІ РАДОЩІ ЖИТТЯ

Чи вам недостає вражінь життєвих тому, що ви перетомлені, нервозні й вичерпані й не можете брати участи в молодечих приємностях, якими ви любили втішатися. Тепер саме нове відкриття приходить вам на рятунок. ТІЛЬКИ ДЛЯ МУЖЧИН — це нове відкриття, назване VITA-PLEX містить в собі дивну силу для відбудови молодечої енергії й життєздатности. Дві таблички денно забезпечує повне запотребування мінімального щоденного вітаміну Bi-2, Ci і Заліза для зрілої людини. VITA-PLEX продається з гарантією повного звороту грошей, якщо хтось не втішається вислідом. За окремим порозумінням з оцією газетою ви дістанете цінну знижку. Тільки вишліть оце оголошення до **DREWAND CO., Dept. 23G, 84 E. 42nd St., Brooklyn 3, New York,** а дістанете дві пачки по $2.50 VITA-PLEX за $4. Це отже знижка на $1 на правильній ціні. НЕ ПОСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. ЗАПЛАТІТЬ ЛИСТОНОШОВІ ПРИ ДОРУЧЕННІ.

Імя ____________

Адреса ____________

Місто ____________ Стейт ______

ДОБРІ ВІСТІ ПРО АСТМУ

Сповіщають, що новий лік, званий **PENNYL,** приносить швидку чудову полекшу для тих, **ХТО ТЕРПИТЬ ВІД АСТМИ.**

Кажуть, що **АСТМАТИЧНІ АТАКИ** присвистування, кашлю, душливости й томлячого дихання нагло лагіднізоть підо впливом цієї замітної медицини. Багато людей, які давніше почувалися ослаблені й з натугою шукали віддиху внаслідок таких осоружних атак, тепер радісно признають, що осягають полекшу по роках вже після зажиття першої дози.

Якщо ви терпите внаслідок дошкульної АСТМИ, не отягайтеся якстій післати по ПЕННИЛ. Можете дістати його по спеціяльній ціні, коли вишлете оце повідомлення разом з вашим повним іменем і адресою до **OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 308, Box 762, Peekskill, N. Y.** Звідти вишлють вам дві три-долярові пляшочки тільки за $5, тобто дають знижку $1 на звичайній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть просто листоношові при доручуванні. Одначе зробіть це тепер, бо припас невеликий.

Імя ____________

Адреса ____________

Місцевість ____________ Стейт ______

Дня 23. вересня 1950 року, вертаючися з праці до дому, згинула на 31-шому році життя трагічною смертю від удару автомобіля

МАРІЯ КОСТИНЮК

Покійна походила зі села Ілинець, окр. Коломия, Західна Україна. Приїхала з родиною до Америки 5. травня 1949 р. до міста Флінту.

Була дуже милою і примірною дружиною і мамою та взірцевою громадянкою, за що її громада дуже шанувала. Оставила в глибокому смутку і тяжкім горю мужа Дмитра, донечку Марусю і маму Олену Лесюк.

Величавий похорон при участі двох священиків і при великій участі народу відбувся дня 26. вересня 1950 р., з дому Покійної до гр. кат. церкви св. Михайла, а потім на католицький цвинтар Нова Кальварія у Флинті.

Хай американська земля буде їй пером!

В. Ї П.

РОДИНА.

ПРАЦЯ

ПОТРЕБУЄМО МУЖЧИНИ до праці при залізі. Мусить перейти лікарські оглядини. Писемно подати височину, вагу, вік й родинний стан до:

KENCROFT MALLEABLE CO., Inc.
373 Hertel Ave., Buffalo 7, N. Y.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 вечір. В неділі від 11. до 1. попол.

ХІРОПРАКТИКА
для здоровля
ВАСИЛЬ БОРАК
Хіропрактор
Школи Палмера.
1 W. 34th St., New York 1, N. Y.
Cor. 5th Ave., Room 741
Mon. Wed. Fri. Only 2 to 8 p.m.
WI. 7-8590 Nervemete

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Ідеї нові в модерній кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
аряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
37 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 2447. Знавець перебирає справу.

WHILE THE BOUND APE-MAN TRIED TO PENETRATE THE GLOOM FOR SOME MEANS TO FREE HIMSELF---

---DEANE, RANDY AND KULU SLEPT UNDER THE PROTECTING EYE OF MOLAT. -2447-

WHEN, IN THE MORNING, PANGS OF HUNGER AGAIN ASSAILED DEANE, RANDY TRIED TO CLIMB ONE OF THE COCONUT TREES.

SUDDENLY BIG HANDS PUSHED HIM ASIDE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Коли малпочоловік пробував придумати над якимсь способом, щоб себе звільнити... Діяна, Ренді й Кулу виспалялися під доглядом Молата. Коли ранком голод почав знову дошкулювати Діяні, Ренді спробував вилізти на кокосове дерево. Нагло великі руки відсунули його набік.